

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการ
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ*
BUDDHADAMMA APPLICATION FOR PROMOTING POLITICAL
PARTICIPATION IN THE ELECTION OF MEMBERS OF THE HOUSE OF
REPRESENTATIVES OF THE PEOPLE IN CHAIYAPHUM PROVINCE

วัชรมน จันรอง, วัชรินทร์ ชาญศิลป์, สุมาลี บุญเรือง

Watcharamon Chanrong, Vacharin Chansilp, Sumalee Boonrueang

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: watcharamon.cha@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมือง 2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผล 3. นำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรม รูปแบบการวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 19 รูปหรือคน การสนทนากลุ่มเฉพาะ นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ จำนวน 9 รูปหรือคน และการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1. การมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2. ปัจจัยที่ส่งผล พบว่า 1. ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 2. หลักอปริหานิยธรรม 7 มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมหลักอปริหานิยธรรม 7 พบว่า 1. การหมั่นประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ 2. พร้อมเพื่อกันประชุมทุกครั้ง 3. การเคารพในประเทศชาติบ้านเมือง ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ 4. การให้ความเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้ใหญ่ 5. การปฏิบัติตามข้อบังคับ 6. การให้เกียรติสตรี คำนึงถือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ 7. การน้อมนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนามาประยุกต์ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

คำสำคัญ: หลักพุทธธรรม; การส่งเสริมการมีส่วนร่วม; การเลือกตั้ง

* Received August 20, 2024; Revised August 29, 2024; Accepted September 5, 2024

Abstract

This research article has the following objectives: 1. To study political participation. 2. To study factors that affect it. 3. To present the application of Buddhist principles. Integrated research model by qualitative research important informants, 19 figures or people, Focus Group Chat 9 academics or practitioners in various fields or people and quantitative research Sample group: 400. Stepwise multiple regression analysis.

Findings were as follows: 1. Political Participation Overall, it is at a moderate level. 2. Affecting factors were found to be: 1. Feeling of political competence. There is a statistical significance at the 0.01 level. 2. The 7 Aparihaniyadhamma principles have a statistical significance at the 0.01 level. 3. The application of the 7 Aparihaniyadhamma principles of Buddhism found that 1. Meeting regularly. 2. Be ready for every meeting. 3. Respect for the country, nation, religion, and monarchy. 4. Respect and listen to the opinions of elders. 5. Compliance with regulations. 6. Respect for women. Consider human dignity. 7. Applying Buddhist principles in political participation.

Keywords: Buddhist Principles; Promoting Participation; Elections

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบการให้อำนาจแก่ประชาชนเป็นระดับที่ให้บทบาทแก่ประชาชนในระดับที่สูงสุดเนื่องจากให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจในการดำเนินการต่าง ๆ ตามแนวทางระบอบประชาธิปไตย ฉะนั้น การมีส่วนร่วมที่จะขาดเสียไม่ได้ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย คือ การเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ รูปแบบการเมืองประชาธิปไตย การเมืองจะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชีวิตการดำรงชีวิตทุกด้าน เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม การเมืองจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาซึ่งเป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวม (กรมการปกครอง, 2550)

การที่ประชาชนไปเลือกตั้งกระทำไปเพราะเป็นหน้าที่ตามกฎหมายและกลัวการถูกลงโทษถอนสิทธิทางการเมืองอื่น ๆ ประชาชนยังขาดความเข้าใจที่จะเข้าไปร่วมกิจกรรม

ต่าง ๆ ทางการเมือง ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองนับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ การเลือกตั้ง คือการมอบอำนาจในมือของประชาชนทุกคนในประเทศที่ต่างคนต่างมีอำนาจในมือไปสู่มือของคนที่เราเชื่อมั่น (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2549) การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) เป็นกิจกรรมของประชาชนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในชุมชนและสามารถพัฒนาไปสู่การสร้างแรงกดดันหรือโน้มน้าวให้รัฐบาล (อุไรวัจน์ ปุณยวุฒิปรีดา, 2563)

จากผลการเลือกตั้งสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยภูมิ เมื่อวันที่อาทิตย์ที่ 14 พฤษภาคม 2566 พบว่ามีการร้องเรียนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยภูมิได้มีการกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 มาตรา 73 (1) เนื่องจากการที่ประชาชนไปเลือกตั้งกระทำไปเพราะเป็นหน้าที่ตามกฎหมายและกลัวการถูกลงโทษถอนสิทธิทางการเมืองอื่น ๆ ประชาชนจึงต้องเข้าร่วมการเมืองเพราะเป็นหน้าที่แต่ไม่ได้มีส่วนร่วมทางการเมืองเพราะต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงของประเทศ ประชาชนยังขาดความเข้าใจที่จะเข้าไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมืองเพราะการเมืองเป็นเรื่องที่ประชาชนต้องรับผิดชอบร่วมกัน การใช้อำนาจทางการเมืองล้วนมีผลต่อวิถีชีวิตของประชาชนทั้งสิ้น ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองนับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก

ดังนั้น จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจและต้องการที่จะศึกษาถึงการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ ก็ด้วยหวังให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้องและมีหลักพุทธธรรมประกอบมโนธรรมในการแสดงออกทางการเมืองภายใต้กรอบกติกา สิทธิหน้าที่ ศักดิ์ศรี และเสรีภาพแห่งตน ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น ลดการซื้อสิทธิ ขายเสียง เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชน คือหัวใจของการเลือกตั้ง และสามารถนำผลการศึกษาที่ได้จากการวิจัยนำไปในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ

3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed-Methods Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการแจกแบบสอบถาม

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งในจังหวัดชัยภูมิทั้ง 7 เขตการเลือกตั้งที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 901,872 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 400 คน จากสูตรของ Taro Yamane (Yamane, 1973)

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยเลือกแบบเจาะจงกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ จำนวน 19 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ ส่วนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ ส่วนที่ 4 หลักการบริหารนิยธรรม

4. การรวบรวมข้อมูล

4.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการสัมภาษณ์ โดยการเจาะจงคำตอบเฉพาะเรื่องตามวัตถุประสงค์ โดยสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 19 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จากนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ที่เป็นผู้มีความเกี่ยวข้องกับการวิจัย จำนวน 9 รูปหรือคน

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่การแจกแบบสอบถาม ให้กับกลุ่มตัวอย่าง 7 เขตเลือกตั้ง 16 อำเภอ จำนวน 400 ชุด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติพรรณนา และอธิบายถึงปัจจัยความรู้สึกรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง และหลักการบริหารนิยธรรม คือ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 สถิติอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ โดยทดสอบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า 1. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ประชาชนมีความสนใจ และกระทำตามหน้าที่ของตนเอง 2. การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ประชาชนได้รับนโยบายจากภาครัฐอย่างถูกต้อง เช่น ห้ามซื้อสิทธิ์ขายเสียง 3. การร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือสังคม การประชาสัมพันธ์ในชุมชนเพื่อให้รับทราบเกี่ยวกับการเลือกตั้งสิทธิประโยชน์ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และ 4. การติดต่อเป็นการเฉพาะหรือเป็นรายบุคคลกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ การติดต่อประสานงานช่วยเหลือปัญหาต่าง ๆ มีการแจ้งเบาะแสการกระทำความผิดกฎการเลือกตั้งโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = 0.53)

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า 1. ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง ส่งผลได้ร้อยละ 38.9 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานของรัฐบาล ได้ร้อยละ 29.2 ด้านการกำหนดอนาคตสังคมการเมือง ได้ร้อยละ 25.6 ด้านการแสดงออกของประชาชน ได้ร้อยละ 21.2 และด้านการเลือกตั้ง ได้ร้อยละ 19.3 ตามลำดับ 2. หลักการบริหารนิยธรรม 7 ส่งผลได้ร้อยละ 59.2 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหมั่นประชุมกันเนื่องนิยัต และหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน ได้ร้อยละ 45.3 ด้านพร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุม และทำกิจกรรมร่วมกัน ได้ร้อยละ 17.6 ด้านการเคารพในประเทศชาติบ้านเมือง ได้ร้อยละ 13.1 ด้านการให้ความเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้ใหญ่ ได้ร้อยละ 11.9 และด้านการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ ได้ร้อยละ 5.2 ตามลำดับ

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรม ประกอบด้วย 1. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 2. การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง 3. การร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือสังคม 4. การติดต่อเป็นการเฉพาะหรือเป็นรายบุคคลกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยมีปัจจัยที่ส่งผล 2 ด้าน เพื่อเป็นตัวสนับสนุนให้เกิดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ ความรู้สึกมีสมรรถนะทาง

การเมือง ประกอบด้วย 1. การบริหารงานของรัฐบาล 2. การกำหนดอนาคตสังคมการเมือง 3. การแสดงออกของประชาชน 4. การเลือกตั้ง และหลักอภิปรายนิยธรรม 7 ประกอบด้วย 1. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ และหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน 2. พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุม และทำกิจกรรมร่วมกัน 3. การเคารพในประเทศชาติบ้านเมือง 4. การให้ความเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้ใหญ่ 4. การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ 6. การให้เกียรติสตรีและคุ้มครองสตรี 7. การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา

อภิปรายผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมทางการเมือง สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ 1. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ประชาชนมีความสนใจ และกระทำตามหน้าที่ของตนเอง 2. การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ประชาชนได้รับนโยบายจากภาครัฐอย่างถูกต้อง เช่น ห้ามซื้อสิทธิขายเสียง 3. การร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือสังคม การประชาสัมพันธ์ในชุมชนเพื่อให้รับทราบเกี่ยวกับการเลือกตั้งสิทธิประโยชน์ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และ 4. การติดต่อเป็นการเฉพาะหรือเป็นรายบุคคลกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ การติดต่อประสานงานช่วยแก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ มีการแจ้งเบาะแสการกระทำความผิดกฎหมายการเลือกตั้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภณ สุพงษ์ (2563) เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในเทศบาลตำบลกันทรอม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร อิมโพ และคณะ (2567) เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ในอำเภอด่านช้าง จังหวัดลพบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จำนวน 10 ด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญาณัฐ อปสสิน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง” พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง อยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 พบว่า 1. ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง ส่งผลการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้ร้อยละ 38.9 และ 2. หลักอภิปรายนิยธรรม 7 ส่งผลการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้ร้อยละ 59.2 สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ได้ร้อยละ 59.2 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูเกษมวัชร

ดิษฐ์ (เกษม วิถีสมปนโน) (2567) เรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมมีอิทธิพลต่อการบูรณาการหลักพุทธธรรม ร้อยละ 77.04

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ โดยหลักอภิธานิธรรม 7 สามารถนำมาประยุกต์ได้ดังนี้ 1. หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ และหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน การประชุมพบปะปรึกษาหารือกันในกิจการงานต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ 2. พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุม และทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นการทำกิจที่ได้รับมอบหมายตามมติที่ประชุมอย่างพร้อมเพรียงกัน 3. การเคารพในประเทศชาติบ้านเมือง สถาบันหลักของชาติทั้ง 3 ได้แก่ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ 4. การให้ความเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้ใหญ่ 5. การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ 6. การให้เกียรติสตรีและคุ้มครองสตรี เคารพซึ่งกันและกัน คำนึงถือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งทุกคนมีอย่างเท่าเทียมกัน 7. การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา การน้อมนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจทำกิจใดกิจหนึ่งเพื่อพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า สรุปได้ว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยหลักอภิธานิธรรม 7 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาเอกกวิน ปิยวิโร (อะซิม) (2564) เรื่อง การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า หลักอภิธานิธรรม 7 คือ หมั่นประชุม พร้อมเพรียงประชุม กำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมือง เคารพประธาน ให้เกียรติสตรี เคารพสักการสถาน ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา และสอดคล้องกับงานวิจัยของเขมานันท์ ขบวนฉลาด (2564) เรื่อง การประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรมเพื่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลประจักษ์ศิลปาคม อำเภอบึงสามพัน จังหวัดสุรินทร์ พบว่า อภิธานิธรรม หมายถึง ธรรมของผู้ปกครองหรือของผู้บริหารอันเป็นที่ตั้งแห่งความเจริญฝ่ายเดียวไม่มีความเสื่อม มี 7 ประการ ได้แก่ 1. หมั่นประชุมกันเป็นประจำ 2. พร้อมเพรียงกันประชุม 3. ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ 4. เคารพนับถือผู้ใหญ่ 5. ไม่ลุแก่อำนาจ 6. ให้ความเคารพนับถือบูชาและ บำรุงรักษาพุทธสถาน 7. การจัดการอารักขา บำรุง คุ้มครอง

องค์ความรู้จากการวิจัย

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ

ความรู้สึที่มีสมรรถนะทางการเมือง

1. การบริหารงานของรัฐบาล ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารของรัฐบาล
2. การกำหนดอนาคตสังคมการเมือง รัฐบาลต้องตอบสนองต่อความต้องการทางการเมืองของประชาชน
3. การแสดงออกของประชาชน มีสิทธิเสรีภาพสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระแต่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย
4. การเลือกตั้ง ประชาชนให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งต้องเป็นไปโดยบริสุทธิ์และยุติธรรมทำให้ได้ผู้แทนที่ถูกต้องตามหลักประชาธิปไตย



หลักอปริหานิยธรรม 7

1. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ และหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน การประชุมพบปะปรึกษาหารือกันในกิจการงานต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อแก้ไขปัญหาร่วมกัน
2. พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุม และทำกิจกรรมร่วมกัน
การทำกิจที่ได้รับมอบหมายตามมติที่ประชุมอย่างพร้อมเพรียงกัน เพื่อสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน
3. การเคารพในประเทศชาติบ้านเมือง การมีศรัทธารวมจิตใจหรือต้นแบบแห่งความดี (สักการะ เคารพ นับถือ บูชาเจติยสถาน) โดยเฉพาะสถาบันหลักของชาติทั้ง ๓ ได้แก่ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
4. การให้ความเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้ใหญ่ ผู้ที่ถูกเลือกให้ไปทำหน้าที่แทนประชาชน
5. การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมือง และปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ การไม่ซื้อสิทธิ์ ขายเสียง
6. การให้เกียรติสตรีและคุ้มครองสตรี ให้เคารพซึ่งกันและกัน คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งทุกคนมีอย่างเท่าเทียมกัน
7. การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา น้อมนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจทำกิจใดกิจหนึ่งเพื่อพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า



การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ

1. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ประชาชนมีความสนใจ และกระทำตามหน้าที่ของตนเอง
2. การณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ประชาชนมีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียงผ่านสื่อต่าง ๆ
3. การร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือสังคม ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนหรือสังคม และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ
4. การติดต่อเป็นการเฉพาะหรือเป็นรายบุคคลกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประชาชนมีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การแจ้งเบาะแสการกระทำความผิดกฎการเลือกตั้ง

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยขยายความเพิ่มเติมได้ดังนี้

1. **ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง** ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองนั้น การบริหารงานของรัฐบาลเป็นตัวแทนที่มาจาก การเลือกตั้งสามารถดำเนินนโยบายตามที่แถลงไว้ รัฐบาลมีความโปร่งใส ให้ประชาชนตรวจสอบได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปร่วมวางแผนการบริหารงาน ด้วยการแสดงออกของประชาชน ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพความเสมอภาคในการแสดงความคิดเห็น มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน มีการถกเถียงความคิดเห็นต่าง ๆ ในพื้นที่สาธารณะ มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในการกำหนดอนาคตสังคมการเมืองของตนเอง ประเมินผลงานเพื่อตัดสินใจทางการเมืองเพื่อให้รัฐบาลตอบสนองทางด้านการเมือง ส่วนการเลือกตั้ง ประชาชน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งมีการติดตาม และตรวจสอบการทำงาน

2. **หลักอภิปรายธรรม 7** การหมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ และหาแนวทางแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน มีการประชุมพบปะปรึกษาหารือกัน ในกิจการงานต่างๆ การเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับในเหตุผลที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเมือง เมื่อถึงเวลาเลือกตั้งก็พร้อมเพรียงกันไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พร้อมเพรียงกันประชุมเล็กประชุมพร้อมกัน การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองทุกครั้ง รับฟังนโยบายจากพรรคการเมืองต่าง ๆ มีเคารพในประชาธิปไตยบ้านเมือง มีศรัทธารวมจิตใจหรือต้นแบบแห่งความดี (สักการะ เคารพ นับถือ บูชาเจตียสถาน) โดยเฉพาะสถาบันหลักของชาติทั้ง 3 ได้แก่ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ให้ความเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้ใหญ่ ยอมรับฟังข้อเสนอของผู้นำทางการเมือง ผู้ที่ถูกเลือกให้ไปทำหน้าที่แทนประชาชน ปฏิบัติตามข้อบังคับ เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ร่วมรณรงค์การเลือกตั้งตามที่กฎหมายกำหนด การให้เกียรติและคุ้มครองสตรีกลุ่มวัยเยาวชน รวมถึงกลุ่มหลากหลายทางเพศ และกลุ่มอื่น ๆ เคารพซึ่งกันและกัน คำนึงถือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งทุกคนมีอย่างเท่าเทียมกัน ยอมรับนักการเมืองที่เป็นสตรีให้เป็นผู้นำ การยอมรับสตรีที่ลงสมัครรับเลือกตั้งว่าสามารถทำงานได้เช่นเดียวกับเพศชาย ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาน้อมนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจในการเลือกตั้ง

3. **การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ** การไปใช้สิทธิเลือกตั้งประชาชนต้นตัวทางการเมืองมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการเลือกตั้ง มีการตรวจสอบรายชื่อก่อนการเลือกตั้ง ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง มีการพิจารณาเลือกพรรคและผลงานงานของบุคคลที่สังกัดพรรค การไม่ขายเสียง ร่วมกันรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พูดคุย

แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง มีติดต่อกันเป็นการเฉพาะหรือเป็นรายบุคคลกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อประสานงาน หรือสอบถามเกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีการแจ้งเบาะแสการกระทำความผิดกฎการเลือกตั้ง และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือสังคมทุกครั้ง สรุปผลการวิจัย หลักอุปหรณ์ยธรรม 7 ประกอบด้วย การหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย และหาแนวทางแก้ไขปัญหิต่าง ๆ ร่วมกัน การพร้อมเพียงกันประชุม เลิกประชุมพร้อมกัน การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองทุกครั้ง การเคารพในประเศชาติบ้านเมือง การความเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้ใหญ่ การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ การให้เกียรติและคุ้มครองสตรีกลุ่มวัยเยาวชน การทำนุบำรุงพระพุทศาสนา และความรู้สึกรมีสมรรถนะทางการเมือง คือ การบริหารงานของรัฐบาลเป็นตัวแทนที่มาจากกาเลือกตั้งสามารถดำเนินนโยบายตามที่แถลงไว้ การแสดงออกของประชาชน มีสิทธิเสรีภาพความเสมอภาคในการแสดงความคิดเห็น การกำหนดอนาคตสังคมการเมืองของตนเอง ประเมินผลงานเพื่อตัดสินใจทางการเมืองเพื่อให้รัฐบาลตอบสนองทางด้านการเมือง การเลือกตั้ง ประชาชน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เพื่อส่งเสริมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งประชาชนตื่นตัวทางการเมืองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการเลือกตั้ง มีการตรวจสอบรายชื่อก่อนการเลือกตั้ง ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง มีการพิจารณาเลือกพรรคและผลงานงานของบุคคลที่สังกัดพรรค การไม่ขายเสียง ร่วมกันรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พุดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง มีติดต่อกันเป็นการเฉพาะหรือเป็นรายบุคคลกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อประสานงาน หรือสอบถามเกี่ยวกับการเลือกตั้ง มีการแจ้งเบาะแสการกระทำความผิดกฎการเลือกตั้ง และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือสังคมทุกครั้ง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานของรัฐควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง โดยเฉพาะการเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมือง กลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ และภาครัฐ โดยคำนึงถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม และมีความต่อเนื่องเข้าถึงประชาชนทุกพื้นที่
2. หน่วยงานของรัฐควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้การน้อมนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

3. หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านการเมืองควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้สิทธิมนุษยชน การให้เกียรติสตรีและคุ้มครองสตรี

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ประชาชนควรได้รับการสนับสนุนการมีสิทธิเสรีภาพแสดงความคิดเห็น การสนทนาและวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองอย่างมีเหตุผล มีสิทธิถกเถียงความคิดเห็นต่าง ๆ ในพื้นที่สาธารณะผ่านหน่วยงานของรัฐให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้ความคิดเหล่านั้นพัฒนาต่อยอดนำไปสู่ความรู้เรื่องของสังคม

2. หน่วยงานของรัฐควรให้ประชาชนได้รับการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน การจัดโครงสร้าง การประเมินผล การตัดสินใจ และการสร้างวัฒนธรรมการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐที่เอื้อต่อการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของรัฐบาล

3. หน่วยงานของรัฐควรจัดให้มีการอบรมของประชาชนในการติดต่อสอบถามกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเมื่อเกิดข้อสงสัย หรือไม่เข้าใจในเรื่องต่าง ๆ การจัดการอบรมสิทธิมนุษยชนในเรื่องการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตยนั้นต้องเป็นการเลือกตั้งโดยเสรีมีอิสระในการตัดสินใจ ไม่มีการชี้นำหรือบังคับให้เลือกภายใต้กฎเกณฑ์และกติกาของบ้านเมือง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในจังหวัดอื่น ๆ ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ

2. ควรศึกษาวิจัยโดยเป็นการวิจัยที่ใช้ปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนเพื่อก่อให้เกิดการวิจัยที่หลากหลายมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการวิจัยต่อไป

3. ควรศึกษาวิจัยโดยเป็นการวิจัยที่ใช้หลักธรรมในพระพุทธศาสนาหลักอื่น ๆ ที่ส่งผลการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนเพื่อก่อให้เกิดการวิจัยที่หลากหลายมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการวิจัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง. (2550). พัฒนาการการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.

- เขมานันท์ ขบวนฉลาด. (2564). การประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรมเพื่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลประทัดบุ อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*. 12(1), 133 - 142.
- พระครูเกษมวัชรดิตถ์ (เกษม ฐิตสมปนโน). (2567). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี. *วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*. 6(1), 138 - 153.
- พระมหาเอกกวิน ปิยวิโร (อะซิม). (2564). การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา (ดุขฎิณิพนธ์ปรัชญาดุขฎิณิพนิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภูริวัจน์ ปุณยวุฒิปรีดา. (2563). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน: แนวคิดหลักการและการส่งเสริม. *วารสารบัณฑิตแสงไคค้*. 5(2), 384 - 400.
- สมบัติ อังธัญวงศ์. (2549). *การเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สุกัญญาณัฐ ออสิน. (2564) *การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปของจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง (ดุขฎิณิพนธ์ปรัชญาดุขฎิณิพนิต สาขาวิชารัฐศาสตร์)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุภาพร อิมโพ และคณะ. (2567). รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการออกไปใช้ สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*. 7(5), 107 - 119.
- โสภณ สุพงษ์. (2563). การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในเทศบาล ตำบลกันทรอม อำเภอบุณฑล จังหวัดศรีสะเกษ. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์*. 3(9), 12 - 24.
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis* (3 rd ed.). New York: Harper and Row.